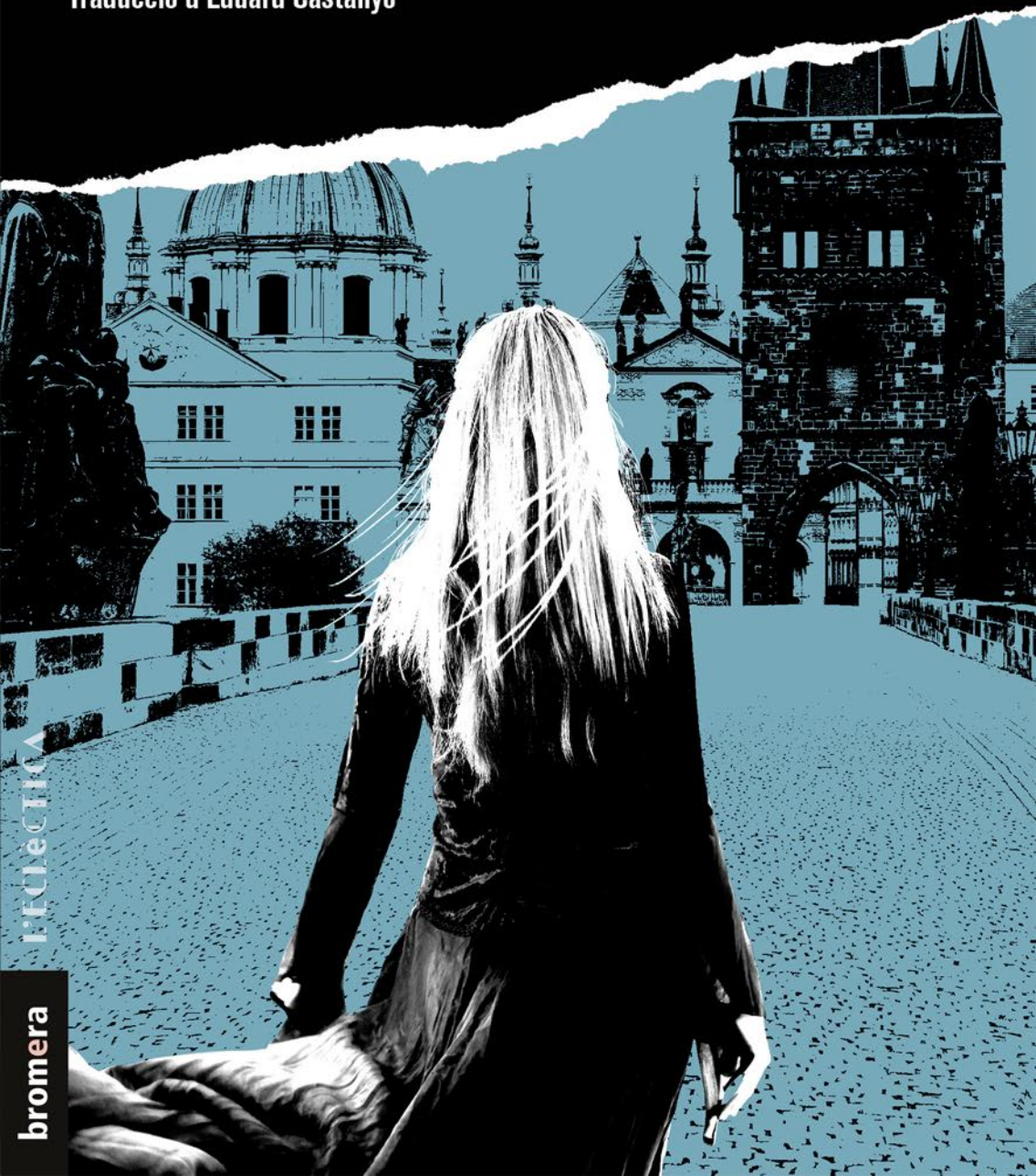

Benjamin Black

ELS LLOPS DE PRAGA

Traducció d'Eduard Castanyo

REFLECTIVA

bromera

I
Deseembre de 1599

Pocs recorden ara que vaig ser jo qui va descobrir el cadàver de la malaurada filla del doctor Kroll llençat sobre la neu aquella nit al passatge Daurat. La voluble musa de la història pràcticament ha esborrat el nom de Christian Stern de les seves pàgines intemporals, i tanmateix sovint he tingut motius per a pensar que m'hauria anat molt millor si ni tan sols hi hagués estat escrit, per començar. Jo havia d'envolar-me molt enlaire, amb plomatge esplèndid, però al final tornaria a caure a la terra amb les ales enceses.

Era el cor de l'hivern, i una lluna creixent penjava de tort a poca alçada damunt la mola del castell Hradčany, que s'elevava amenaçador sobre el passatge estret on jeia el cos. Quines estrelles que hi havia, com un tresor de joies escampades per una cúpula de seda negra tibant! Des de noi m'havia fascinat el misteri dels cels i cercava de conèixer-ne les harmonies secretes. Però aquella nit estava borratxo, i aquelles llums com gemmes semblava que giravoltessin i se'm balancegessin marejadores al damunt. Tan enterbolit estava, que és un prodigi que arribés a fixar-me en la jove, allà on jeia morta en una ombra profunda de la muralla del castell.

Havia arribat a Praga aquell dia mateix, i havia passat sota una de les portalades septentrionals de la ciutat a l'ocàs, després d'un aspre viatge de pujada des de Ratisbona, amb els camins plens de clots i el Vltava glaçat com un bloc de riba a riba. Vaig trobar allotjament a l'Elefant Blau, un establiment humil a Kleinseite, on no vaig demanar res sinó que me'n vaig anar directament a la meva cambra i em vaig llançar damunt del llit encara amb la roba de viatge. Però no podia dormir a causa d'una multitud de polls que produïen un frec furtiu tot al meu voltant sota les mantes, i

d'un marxant de diamants d'Anvers, que es moria a l'habitació del costat de la meua i que tossia i gemegava sense descans.

Finalment, exhaust com estava, vaig aixecar-me i vaig baixar a la boteria i vaig seure en un tamboret a la vora de la llar i vaig beure aiguardent i vaig menjar *bratwurst* i pa negre en companyia d'un soldat vell, de cabells grisos i espellifat, que em regalà històries amanides de sang dels seus dies com a mercenari sota el duc d'Alba als Països Baixos molts anys abans.

Fou després de mitjanit i quan el foc de la llar s'havia extingit en cendra quan, molt beguts, tots dos vàrem tenir la idea, que va semblar genial en aquell moment, d'aventurar-nos a sortir i admirar la ciutat nevada a la llum de les estrelles. Els carrers eren deserts: ni un ésser a banda de nosaltres era prou ximple per a sortir amb aquell fred cru. Vaig aturar-me en un racó arrecerat per a alleugerir la bufeta, que rebentava, i el vell se'n va anar, xerrotejant i cantussejant sol. Un ocell nocturn se m'abaté damunt del cap travessant la foscor, una aparició muda d'ales pàl·lides, i així que aparegué hagué desaparegut. Cordant-me els calçons –no és gens fàcil quan estàs borratxo i els dits se't glacen–, vaig posar-me en camí pel que pensava que era la ruta de tornada a la fonda. Però de seguida em vaig perdre en aquell laberint de carrers sinuosos i culs-de-sac sota el castell, on juro que la sentor dels fems humans haurien fet recular el turc.

Com, des d'allà, vaig aconseguir arribar al passatge Daurat és una cosa que no sé explicar. El fat, també, és capriciós.

Jo encara era un home jove, amb prou feines n'havia fet vint-i-cinc, brillant, ràpid i amb aspiracions, amb tot el món al davant, a punt perquè jo el conquerís, o això imaginava. El meu pare era el príncep-bisbe de Ratisbona, ni més ni menys; la meua mare, una serventa al palau del bisbe: un bastard era jo, doncs, però decidit a no ser l'escarràs de ningú. La mare va morir quan jo encara era un infant, i el bisbe va donar-me en adopció a una parella sense fills, un tal Willebrand Stern i l'harpia que tenia per muller, que em

van atorgar el seu cognom i procuraren educar-me en el temor al Senyor, la qual cosa significava mig matar-me de fam i apallissar-me regularment per la meva pecaminositat suposadament inguarible. Vaig fugir més d'una vegada de la casa ombrívola dels Stern a Pfa-uengasse, i cada vegada em varen capturar i retornar, perquè em tornessin a assotar, amb vigor redoblat.

Des del principi jo havia tingut una gran set de coneixement de totes les coses, i amb el temps vaig esdevenir un adepte precoç de la filosofia natural i un estudiant sempre curiós per bé que un pic escèptic de les arts ocultes. Vaig tenir sort de rebre una formació sòlida, gràcies al meu pare el bisbe, que va insistir que assistís al *gymnasium* de Ratisbona, tot i que el pare adoptiu Stern havia preferit posar-me de seguida d'aprenent amb un ferrer. A l'escola excel·lia en el quadrivi, i mostrava una inclinació especial pels estudis d'aritmètica, geometria i cosmologia. Com a alumne era alhora treballador i llest —més que llest—, i als quinze anys, ja més alt i més fort que el meu pare adoptiu, vaig entrar a la universitat de Würzburg.

Aquella fou una època feliç, potser la més feliç de la meua vida, allà dalt a l'amable Francònia, on vaig tenir professors savis i diligents, i aviat vaig acumular una gran quantitat de coneixements. Quan els meus anys d'estudi hagueren acabat, vaig continuar a la universitat, i em guanyava la vida més o menys ensenyant els fills toixos dels rics mercaders de la ciutat. Però una vida acadèmica no podia satisfer gaire temps un home de la meua empremta tossuda i decidida.

Als Stern els va saber greu veure'm partir cap a Würzburg, no per afecte envers mi sinó perquè, quan vaig marxar, també va marxar l'estipendi mensual del bisbe. El dia de la partida, vaig jurar-me que els meus pares adoptius no tornarien a posar la mirada en mi mai més, i aquest va ser un jurament que sí que vaig mantenir. Hauria de tornar a Ratisbona només una vegada, al cap d'una dècada, quan els Stern eren morts i hi havia una herència per a recollir. El llegat era una qüestió de tan sols un grapat de *gulden*, que amb

prou feines valien el viatge des de Würzburg, però fou prou per a pagar-me el viatge fins a Praga, la capital de la màgia per la qual m'havia delit tota la vida.

El bisbe mateix era mort de feia poc. Quan amb poca elegància vaig haver acomplert el meu deure i vaig visitar el seu lloc de repòs darrer i, amb recança encara més gran, el dels Stern, vaig tocar el dos de Ratisbona tan de pressa com em podia dur el meu vell rossí. En una bossa de cuir allotjada al costat del pit portava una carta de recomanació, que havia demanat a sa gràcia quan moria, tot i que amb poques esperances que em fes el favor. Però al llit de mort el gran home convocà un escriptent perquè redactés el document, el qual signà com calia i despatxà de seguida al fill importú.

Aquest favor del meu pare fou acompanyat d'un moneder substancial d'or i plata. La carta i els diners em sorprengueren: com jo era perfectament conscient, no era de cap de les maneres el més estimat entre els seus nombrosos descendents bastards. Potser havia sentit quin acadèmic havia esdevingut jo i tenia l'esperança que tal vegada li seguís les passes i em fes prelat. Però si això era el que pensava el vell, aleshores per Déu que no coneixia el seu fill.

També va enviar-me –ho vaig trobar només per causalitat al fons del moneder– un anell d'or que penso que degué haver pertangut a la meva mare. Podia ser que ell li hagués regalat aquest cèrcol llis d'or com a mostra secreta d'afecte, d'amor fins i tot? La possibilitat m'inquietava: havia decidit pensar en el meu pare com en un monstre, i no volia haver de repensar-ho.

I així vaig arribar a Praga, a les acaballes de l'any de nostre Senyor de 1599, en el regnat de Rodolf II, de la casa d'Habsburg, rei d'Hongria i de Bohèmia, arxiduc d'Àustria i governador del Sacre Imperi Romanogermànic. Aquella era una època més feliç, una època de pau i abundor abans que aquesta terrible guerra de les religions –que ara ja fa gairebé trenta anys que crema– encerclés el món en carnisseria, foc i desgràcia. En Rodolf potser era una mica més que boig, però era tolerant amb tots, i considerava les

creences de cada home, cristià, jueu o musulmà, cosa d'ell i no pas de l'estat, del monarca o del mariscal.

En Rodolf, com és ben sabut, no tenia cap amor per Viena, la seva ciutat de naixença, i no va perdre temps a traslladar la cort imperial a Praga, l'any..., ai, no me'n recordo; actualment la meva memòria és un garbell. I tanmateix no oblido el meu objectiu en venir a la capital del seu imperi, que no era menys que guanyar el favor de l'emperador i assegurar-me un lloc entre les dotzenes d'homes instruïts que bregaven per al gust de sa majestat, i sota la seva direcció, en el fabulós entorn de treball que era el castell Hradčany. La majoria eren alquimistes, però no pas tots: a la cort hi havia erudits assenyats, també, en particular l'astrònom Johannes Kepler i el noble danès Tycho Brahe, el matemàtic imperial de Rodolf, grans homes, tots dos, malgrat que dels dos en Kepler era, de bon tros, el més gran.

No era cap objectiu fàcil el que m'havia posat. Coneixia, i qui no?, la reputació de l'antipatia d'en Rodolf per la humanitat. Feia anys que sa majestat no sortia de les seves estances al castell, llegia amb atenció textos antics i meditava a les seves sales de prodigis, sense mostrar-se ni tan sols als més íntims dels seus cortesans durant setmanes seguides; se sabia que havia deixat enviats dels prínceps més il·lustres esperant-se mig any o més abans de dignar-se a concedir-los una audiència. Però a mi això què m'importava? Tenia la intenció d'obrir-me pas cap al santuari imperial sense traves ni endarreriments, per qualsevol mitjà i amb qualsevol estratagema que calgués, tan grans eren les meves aspiracions i tan ferma la confiança en mi mateix.

Els pensaments del favor reial eren ben lluny de la meva ment aquella nit al passatge Daurat. Estava dret, fent tentines i sospirant, amb la ment emboirada i els ulls irritats, mirant amb angoixa èbria el cadàver de la jove estenallat a la neu.

Al principi vaig pensar que era vella, una vella minúscula i encongida. Era incapaç, suposo, de concebre que ningú tan jove

pogués estar tan cruelment, tan irremissiblement, mort. Jeia de panxa enlaire, de cara al cel, i podria fins i tot haver estat estudiant, amb remota indiferència, l'escampall igualment indiferent d'estrelles esteses en arc a sobre. Les extremitats estaven torçades i disperses, com si s'hagués desplomat exhausta enmig d'una dansa excèntrica.

Llavors vaig mirar amb més atenció i vaig veure que no era pas vella, sinó que de fet era una donzella de no més de disset o divuit anys.

Per què havia sortit en una nit com aquella? No duia capa, i només portava un vestit de vellut fosc brodat, i sabatilles de feltre, que li haurien proporcionat poca protecció contra el fred i la neu. L'havien dut d'algun lloc proper, dins d'una casa, i li havien donat mort en aquest lloc? Feia estona que jeia allà, perquè la neu, empesa pel vent, se li havia acumulat en un costat. L'hauria coberta del tot si no hagués estat, vaig suposar, perquè l'escalfor del cos, tot i que minvava, fonia les volves quan li queien al damunt. Quan vaig tocar-li el material del vestit, vaig retirar els dits a l'instant, estremint-me, perquè el vellut moll era fràgil i esmolat de glaç. Em recordà el pèl glaçat d'un gos mort que vaig tenir en braços quan era petit, un gos de casa que el meu pare adoptiu, el vell Stern, va deixar tancat a fora tota la nit perquè morís de fred en ple hivern.

Però aquesta pobra dona ara, aquesta criatura escorxada! Jo no podia fer altra cosa que estar-me allà, impotent, i contemplar-la amb llàstima i consternació. Tenia els ulls una mica oberts, i la pàl·lida llum de les estrelles brillava als globus mateixos, glaçant-ne la superfície i donant-los l'aparença de mareperla. Em semblaven, aquells ulls, més morts que la resta d'ella.

Durant uns moments llargs vaig estar-me inclinat endavant amb les mans repenjades als genolls, tintinejant ebri i respirant pesadament. De tant en tant deixava anar un sospir pesant, ronc. Vaig preguntar-me quin estrany poder devia posseir l'ésser, mort com estava. Com podia retenir-me allà, mentre que jo m'insistia a

fugir del lloc i tornar al recer de l'Elefant Blau? Potser alguna cosa del seu esperit s'atardava encara dins d'ella, una llum que s'esvania; potser jo, com l'únic ésser viu a prop, estava obligat a quedar-m'hi al costat, a ser testimoni de l'extinció final d'aquella darrera flama que pampalluguejava. Els morts, per bé que muts, encara exigeixen els seus drets.

Tenia el cap envoltat per una mena d'halo, no pas radiant sinó, al contrari, d'una negror profunda i enllustrada sobre el blanc de la neu. Quan m'hi vaig fixar per primera vegada, no se m'acudia què podia ser, però llavors, en acotar-me, vaig veure, just per damunt de la gorgera de puntes que duia, una profunda ganivetada de banda a banda del coll, com una segona boca grotescament badada, i vaig comprendre que el cap li descansava sobre un bassiot de la seva pròpia sang vital, un cèrcol negre en què la dèbil lluminositat dels cels llampava dèbilment.

I tanmateix fins i tot així jo m'atardava, en agitació desventurada, retingut allà com si tingués els peus fermats a terra. M'insistia a girar cua, a girar cua de seguida, en aquell moment, i marxar. Ningú no m'havia vist arribar, i ningú no em veuria marxar. Cert, la neu del voltant era recent, i les meves botes hi deixarien petjades, però qui podia dir que eren les petjades de les meves botes, i qui havia de seguir-me la pista?

I tot i això no podia bellugar-me, no em podia desfer de la grapa impalpable de la mà morta que em retenia allà. Vaig pensar a tapar-li la cara, però no tenia capa, ni tan sols mocador, i no estava disposat a desprendre'm del meu abric de pell de castor en una nit d'un fred tan mortífer, per molt fort que fos l'imperatiu natural de resguardar-la, en la vergonya d'aquella mort, de la mirada buida i insensible del món.

Vaig repenjar-me en un genoll i vaig intentar alçar-la per les espatlles, però el rigor mortis i la glaçada l'havien deixada rígida; a més, tenia el vestit ben enganxat al gel de les llambordes, i no se la podia alliberar. Mentre m'esforçava per a aixecar-la —amb quin

propòsit m'hauria costat molt de dir–, vaig percebre una fragància pesant i més aviat dolça que vaig pensar que devia ser l'olor d'aquell bassiot fosc de sang darrere del cap, tot i que, també, com la resta d'ella, era glaçat i inert.

Quan vaig deixar-la anar i vaig recular, va alçar-se d'ella una mena de sospir arrencat, rauc. A Würzburg havia estudiat medicina durant un any, i sabia que de vegades els cadàvers emetien aquells sons, quan els òrgans interiors es bellugaven i s'assentaven en l'inici de la dissolució. De totes passades, cadascun dels cabells del meu cap va eriçar-se.

Vaig tornar a ajupir-me i vaig examinar de més a prop la ferida del coll. No era un tall net, com el que faria una fulla esmolada, sinó que, més aviat, estava esqueixat i arrencat, com si alguna bèstia salvatge l'hagués agafada d'allà, hi hagués enfonsat els ullals a la carn tendra i l'hagués esquinçada.

Vaig veure a més que duia una pesant cadena d'or, i a la cadena hi havia un medalló, també d'or. Era circular i gros, amb les vores amb flames, un cap de Medusa, podria haver estat, o una imatge del gran disc solar mateix.

Per fi vaig alliberar-me d'aquella força morta que ella m'hauria estat exercint al damunt. Vaig tombar-me i vaig tirar passatge amunt a ensopegades, cercant ajut, tot i que per força la pobra criatura era fora de l'abast de cap auxili humà. La mort és la mort, tant se val què ens voldrien fer creure els capellans o els nigromàntics –si és que hi ha cap diferència entre tots dos–, i s'ha acabat, quan el nostre període mortal està enllestit.

Les casetes per davant de les quals passava tenien els porticons tancats i estaven en silenci, i no es veia ni una esclatxa de llum en cap de les finestres, i tanmateix malgrat l'aspecte desert del lloc i com era de tard, jo tenia la impressió que m'espiaaven en secret incomptables ulls desperts i vigilants.

Tenia els peus entumits del fred, mentre que les mans, també fredes, tanmateix em cremaven sota la pell, amb una mena d'es-

calfor febril. Em sentia estranyament separat, de l'entorn i de mi mateix; era com si la mort m'hagués tocat, també, m'hagués fregat molt lleugerament amb el capciró d'un dit glacial. Vaig pensar en els gots de *schnapps* –quants?– que jo i l'altre soldat ens havíem empassat, asseguts a la vora del foc a l'Elefant Blau, i ara em delia per un glop, un simple glop, d'aquell licor igni, per a escalfar-me la sang i calmar-me les idees confuses i desbocades.

Després d'avançar dificultosament seguint la base de la muralla del castell, amb la neu grinyolant sota les botes i l'alè inflant formes fantasmals a l'aire, vaig arribar a una porta amb un rastell. A la dreta de la porta hi havia una garita de sentinella, dins de la qual brillava dèbilment una llàntia, tot i que enmig d'aquella foscor semblava una gran llum. El sentinella dormia dret, repenjat pesadament a la pica. Era baix i gras, amb una panxa tan rodona i tibant com un barril de cervesa. En un braser al seu costat lluïa un foc de carbó de pedra, on una petita part de l'escalfor benvinguda arribava fins on era jo.

Vaig cridar-lo i vaig picar fort de peus a terra, i per fi les parpelles del sentinella varen obrir-se. Em mirà amb els ulls esbatanats i sense expressió, encara mig adormit. Aleshores, recuperant més o menys els sentits, i recordant qui i què se suposava que era ell, va hissar-se a la posició de ferm amb un gruny d'esforç i la cota de malla dringant. Va redreçar-se el casc i feu una gran ostentació d'abaixar la llança i brandar-ne la fulla cap a mi amenaçadorament, mentre exigia amb veu espessa i pastosa qui era que anava i quina feina hi tenia jo allà.

Vaig donar el meu nom, però vaig haver de repetir-lo, la segona vegada pràcticament cridant a la cara de l'home.

–Stern! –vaig bramar–. Christian Stern!

Hauria d'admetre que en aquells moments tenia un gran concepte del meu nom, perquè ja el veia estampat als lloms d'una filera de toms erudits que no tenia cap dubte que escriuria algun dia.

El sentinella s'estava plantat mirant-me amb els ulls ensopits i parpellejant. Vaig contar-li com havia ensopegat amb la jove, esti-

rada a les llambordes entre la neu sota la muralla del castell, amb el coll obert d'una orella fins a l'altra. En sentir la meva història, l'home arrencà i escopí per damunt de la mitja porta un gargall que caigué just davant de la puntera de la meva bota dreta. Vaig imaginar utilitzar aquella puntera per a clavar al brivall una bona coça a la tova part inferior de la panxa flàccida.

–I a mi què se me'n dona –va dir burleta– si a una meuca li han llescat la gola?

–No era cap meuca –vaig dir pensant en el vestit de vellut i el medalló d'or amb la cadena d'or–. Al contrari, era una noble, crec.

–Totes les putes de Praga s'imaginen que són dames d'alta nissaga –va dir el sentinella amb burla renovada.

Els meus ànims en aquells dies de joventut eren ardents i curts de paciència, i vaig rumiar arrencar-li la llança de les mans i clavar-li una llançada sobre el casc per a pagar-li la insolència. En comptes d'això, vaig controlar-me i li vaig dir que caldria notificar a algú amb autoritat que s'havia comès un crim.

En sentir això el sentinella rigué, i va respondre que ja s'havia notificat a algú amb autoritat, car oi que tot just li ho havia dit, i que potser ell no era algú amb autoritat? Era obvi que ell considerava això una rara mostra d'enginy.

Vaig sospirar. Ara ja tenia els peus gairebé balbs del tot, i amb prou feines en notava res dels turmells avall. Què era aquesta jove per a mi, vaig preguntar-me, i per què estava tan preocupat per ella, que al capdavant no era més que un cadàver?

Llavors arribà un altre guarda; vaig sentir-li les botes que esclafaven el glaç abans que aparegués d'entre la boira i la foscor nevada, com l'espectre acabat de crear d'un guerrer que emergeix del fum de la batalla. No feia gaire fila de guerrer, però, essent prim d'extremitats, esprimatxat i cadavèric. Duia un arcabús rovellat penjat de l'espatlla. Arribat per a rellevar el seu company gras, va dedicar-me una mirada del tot indiferent sobre qui podria ser jo i s'eixugà el nas amb un artell. Tots dos intercanviaren algunes paraules, i

el nouvingut va ocupar el seu lloc a la garita, deixà l'arma de foc i oferí el cul agraït al braser i a les brases lluminoses.

Una vegada més vaig insistir al sentinella gras perquè vingués amb mi i veiés el cadàver de la jove i decidís què s'havia de fer.

—Deixa-la al vigilant de nit —va respondre—. Ja la trobarà quan faci la ronda.

Si no venia amb mi ara, vaig dir, me n'aniria directament a buscar un oficial de la guàrdia i presentaria una queixa contra ell. Això era una simple catxa, és clar, però vaig posar tanta autoritat en el meu to, que l'home, després d'una altra vacil·lació, arronsà les espatlles i em grunyí empipat que el guiés.

Vàrem recórrer el camí fins al passatge. El sentinella caminava amb un pas camatort. Era tan rabassut que la closca, rodona com una carbassa, amb prou feines li arribava gaire més enlaire del meu colze.

El cadàver de la jove era on jo l'havia deixat, i ningú no hi havia estat mentrestant, perquè les meves encara eren les úniques petjades de bota visibles a la neu.

Al costat meu, l'home gras va fer un soroll aspre amb la gola i tancà un ull i es xuclà les dents. Va avançar una passa i, amb un gruny, es posà a la gatzoneta. Alçant el medalló, va sostenir-lo al palmell de la mà i va examinar-lo a la tènue llum de les estrelles. Va fer un xiulet baix.

—Or de debò que és —va dir—. Guaita quin pes.

Què té l'or, em pregunto, que tots els homes s'imaginin amos de l'art de l'assajador? Ocorre el mateix amb les pedres precioses, i tanmateix qualsevol bocí de vidre gravat pot passar per una gemma de la qualitat més rara, com qualsevol joier, i qualsevol pispà, us dirà.

Tot d'una va deixar anar el medalló com si li hagués cremat el palmell. Es posà dret amb esforç i feu una passa vacil·lant enrere, alarimat.

—Aquesta la conec! —murmurà—. És la filla del Kroll, la seva mossa. Per la sang de Crist!

Va tombar-se cap a mi amb una expressió esverada, i aleshores observà tot el seu voltant, com si temés que una banda d'assassins pogués estar amagada per allà, a punt per a atacar.

–Kroll? –vaig preguntar–. Qui o què és el Kroll, si us plau?

El sentinella va fer una mena de rialla desesperada.

–No coneixeu el doctor Kroll –va dir–, el metziner de l'emperador i un dels seus principals bruixots? –Va tornar a riure, llòbregament.– Gosaria dir que aviat el coneixereu, amic meu.

I sí que seria aviat, i tant.

L'albada encara era ben lluny quan van venir a buscar-me al meu allotjament. Va ser un gran enrenou i un ensurt encara més gran, i tanmateix vaig trobar que en alguna part pregona de mi no estava del tot sorprès. Sospito que cadascú de nosaltres, des que Adam es menjà la poma, en el fons espera amb sentit de culpa un martelleig distant com aquell a la porta en plena nit, veus eixutes al passadís i el repic de botes pesants a les escales. No hi ha cap home que de cor es consideri del tot innocent.

En sentir ara la violenta commoció, vaig incorporar-me de cop al llit i vaig mirar al voltant endut pel pànic, però no tenia ni tan sols una fulla per a defensar-me. Vaig preguntar-me confós com podien haver sabut on trobar-me. A la nit, després que el sentinella gras m'hagués identificat la jove morta, jo el vaig acompanyar fins a la portalada, on va conferenciar amb murmuris urgents amb el seu company d'armes per damunt de la mitja porta de la garita. Aquell fou el moment en què per fi vaig recuperar el seny –a hores d'ara l'efecte dels *schnapps* gairebé s'havia dissipat– i vaig recular amb cautela i vaig girar cua i vaig desaparèixer en la nit, deixant els dos guàrdies amb el seu col·loqui ansiós.

A l'Elefant Blau vaig haver d'esperar a fora, amb el fred, molta estona, trucant a la porta i escodrinyant anguniejat amunt i avall del carrer, fins que la muller de l'hostaler per fi baixà i va deixar-me entrar. S'havia llevat i anava amb roba de llit i els cabells recollits sota una elegant gorra de dormir de mussolina blanca. Jo ja m'hi havia fixat, quan vaig arribar. Era una coseta bonica, amb les galtes enrojolades i rínxols negres lluents, tot i que semblava més aviat madura, per a la meva visió d'home jove.

Agafant una espelma, va il·luminar-me fins a la cambra. Quan hi vàrem arribar, va entretenir-se a la porta, dedicant-me un somriure descarat i el benefici d'una visió del davant balder de la camisa. Vaig captar la seva fragància femenina i fins i tot vaig imaginar que en notava la brillantor tèbia de la pell. L'espelma li estovava les faccions i li allisava els fins ventalls d'arrugues a les commissures de la boca i dels ulls. Estic segur que li hauria acceptat l'oferta no pronunciada i l'hauria atreta amb mi cap a dins de l'habitació i del llit, amb polls o sense, si en aquell moment no m'hagués tornat clarament, com un avís espantós, la llüïssor enterbolida dels ulls mig aclucats i sense vida de la jove estesa a la neu sota la muralla del castell, amb aquella altra boca terrible sota la barbeta, sangonosa i badada.

El marxant del costat ja havia callat –potser havia aconseguit morir per fi, pel que jo sabia–, i tanmateix amb prou feines vaig dormir, i quan dormia, el meu son era ple de somnis, que al cap de poc resultaren profètics, carregats de xiscles i alarmes, i traspassats amb corredisses frenètiques en la foscor d'una clapa de crua llum de fanal a una altra.

Quan vaig sentir els soldats a baix, la meva primera idea va ser saltar per la finestra i fugir, però la cambra era en una planta alta: si hagués saltat, hauria acabat trencat i sagnant al carrer de baix. Alentit per l'espant, amb prou feines m'havia mig llevat abans que la porta s'obris de patac i una patrulla de figures amb casc, xarpa i botes m'omplís la cambra. Un puny emmallat va engrapar-me violentament de l'espatlla i em posà dret.

Aleshores m'atonyinaren i em maleïren i m'escribassaren ordres incomprendibles, i em van llançar la roba i m'ordenaren que em vestís de seguida. Vaig saltironejar sobre un peu per la cambra intentant posar-me les mitges, i vaig rebre un cop coent en un costat del cap per no ser prou ràpid a fer-ho. Aleshores se m'endugueren escales avall entremig d'una boira de suor i acer i alè pudent d'aspres homes d'armes.

Quan em treien de la casa per la porta de davant, vaig fer una llambregada per damunt de l'espatlla i vaig veure la muller de l'hos-taler, amb la gorra de dormir, que llucava temorosa des de darrere la porta de la boteria. Havia de ser la darrera vegada que la veia, però encara ara, al cap de tots aquests anys, sovint em ve la seva imatge al pensament, amb claredat dolorosa, i de nou experimento una recança afectuosa i trista per aquella oportunitat perduda. Oi que la vellesa és incorregible?

Afortunadament havia aconseguit engrapar l'abric, perquè el cel encara fosc era carregat de núvols panxuts que penjaven, i un vent que tallava em llançava fuetades de neu a la cara, com escopinades mig glaçades.

Quan els soldats havien entrat a la cambra, em va semblar que devia haver-n'hi una dotzena com a mínim, però ara vaig veure que no eren més que quatre. Avançaven repicant, implacables i muts, en formació de quadre, una mena de gàbia en moviment, amb mi a dins, ensopgant i panteixant. Marxaven com un home sol, al mateix pas, la qual cosa em feia sentir encara més matusser i impotent enmig d'ells.

Vàrem passar una portalada, més ampla i més alta que aquella on, hores abans, jo havia trobat el sentinella adormit, i després travessàrem un pati empedrat, greixós de neu tova, i ascendírem tres amples escales de pedra. Empresonat per aquella caixa d'hommes armats, vaig entrar en un saló nu amb un sostre immensament alt i il·luminat per torxes en suports de ferro posats a mitja alçada de les parets. Com resulta d'estrany, les coses en què la por tria d'afer-rar-se: aquells llums, que feien pampallugues i fumaven i emetien un so com d'una conflagració furiosa i llunyana, em semblaven la imatge mateixa de la premonició llòbrega i de la por.

Em dugueren fins a una porta ampla de roure, amb reblons metàl·lics encastats, grossos com el puny d'un home. La porta donava a un altre saló, una mica més petit que el de fora, i allà el sostre era més baix. Al mig de la sala hi havia una taula grossa amb

cadires de respatller alt disposades al voltant, quadrada i impassible, plantada pesant com un bou sobre les quatre potes enormes. Alguna cosa d'aquest escenari, també, semblava sobrenatural, la taula nua i brillant i, d'una manera estranya, sinistra, les grans cadires arrupides immòbils i alhora aparentment tremolant d'intenció, com gossos de presa en posició i esperant el xiulet de l'amo.

Davant de la porta hi havia una llar de foc, prou alta perquè un home hi estigués dret. Un solitari tronc de bedoll estava sostingut entre dos alts capfoguers de bronze decorats amb les figures emmotllades de marsopes, nereides i tritons. No hi havia cap torxa encesa aquí, i l'única llum de la sala procedia del foc.

La patrulla de soldats es retirà i tancà la porta.

Vaig quedar-me dret davant de la taula, com si fos la Taula del Judici Final, esperant no sabia què. L'únic que se sentia era l'espetec de les flames a la llar i el so de la meva respiració fatigosa. M'alegrava de la lluïssor del foc, i m'havia mogut per a acostar-m'hi més quan una veu parlà, i em feu recular del sobresalt: havia pensat que no hi havia ningú més a la sala.

—Stern —lladrà la veu—, així us feu dir, oi?

Vaig sotjar les ombres dansaires que projectava la llar de foc, buscant l'origen de les paraules que s'havien pronunciat amb tanta eixutesa i rudesia.

En la tenebra de l'esquerra de la llar vaig distingir un home d'edat, corpulent, que havia estat amagat de mi principalment pel respatller d'una cadira ricament entapissada, semblant a un tron, en què seia, de cara al foc. Semblava que dormís, per la manera laxa en què estava reclinat, amb la barbata enfonsada al pit i un braç penjant inert al costat de la cadira. Com vaig veure, però, tenia els ulls oberts, i les pupil·les reflectien les atrafegades flames del foc.

Però no era ell l'home que havia parlat. Una altra figura era dempeus enllà de la dreta de la llar, molt enrere, on la llum del foc gairebé no arribava. Vaig tenir la impressió d'una estructura lleugera, prima, un cap petit, una barba afuada sobre una gorgera de

seda, la blancor de la qual brillava sobrenaturalment en la tenebra. Vaig recordar una altra gorgera que havia vist darrerament, tot i que aquella havia estat fosca i rígida de sang.

–Sí –vaig respondre, i vaig haver de fer una pausa per a escutar-me la gola–. Sí, em dic així.

L'home de la foscor va deixar anar un esbufec suau i, per algun motiu, incrèdul, i sorgí a la llum.

Els seus ulls semblaven negres a la lluïssor del foc i estaven molt junts, com dues minúscules bales negres i brillants. Tenia els cabells grisencs, tallats curts, i se li abaixaven sobre el front en un bec estret que trobava un eco a la barba agudament afuada. Anava vestit amb perpunt i calces; tenia les cames curiosament esveltes i delicades, més com les d'una dona que les d'un home. Era d'edat mitjana, i d'aspecte ràpid i agudament alerta. No va agradar-me gens ni mica aquella fila que feia, amb els ulls penetrants i els cabells en punxa i aquella barba satànica retallada a l'estil de moda espanyol.

–I afirmeu que heu viatjat fins aquí des de Ratisbona –va dir, aquesta vegada amb un to de diversió escèptica.

–Sí –vaig respondre–. Vaig posar-me en camí des de Ratisbona fa una setmana i he arribat a Praga aquest vespre.

–Ratisbona –repetí l'home amb una rialla suau i sarcàstica.

Jo estava desconcertat: per les respostes d'aquest home, semblava que jo podria estar afirmant que havia arribat aquí feia un moment procedent de l'Atlàntida, o de la llegendària ciutat d'Ur.

–Ratisbona és la meva ciutat natal –vaig dir, parlant a poc a poc i amb claredat, com a una criatura–, tot i que fa molts anys que en vaig marxar, primer estudiant i després ensenyant a la universitat de Würzburg.

–Ratisbona! –va tornar a dir l'home, amb una altra rialla burleta–. Würzburg! –Va tombar-se cap a l'home assegut a la cadira.– Com fa que sonin de plausibles aquests llocs d'occident, eh, doctor?

Jo ara estava del tot perplex. Evidentment l'home de la gorgera estava convençut que jo mentia, però per què havia de mentir sobre

qüestions tan simples com el meu nom i el meu lloc de naixement? I, a més, per què m'interrogava d'aquesta manera truculenta? Jo no havia fet cap mal, o cap que jo sabés. Ben segur que no podia ser una transgressió de les ordenances de la ciutat trobar-se un cadàver per accident. I tanmateix, molt en el fons, vaig tornar a tenir la sensació vaga i culpable de manca de sorpresa que havia sentit el primer cop que vaig sentir el brogit dels talons de les botes dels soldats a les escales de l'Elefant Blau.

Vaig tornar a provar-ho.

–Em dic Christian Stern –vaig dir, parlant encara més a poc a poc, i amb més èmfasi–. He arribat a Praga aquest vespre, pel camí de Ratisbona. Ratisbona és on vaig néixer i on vaig viure fins que me'n vaig anar, en edat jove, a estudiar a la universitat de Würzburg, i és a Würzburg que he estat acadèmic i tutor uns quants anys. –Vaig vacil·lar, i aleshores vaig afegir:– No estaré gaire temps a Praga, perquè soc de camí cap a Dresden.

Això no era cert, i vaig lamentar-ho així que ho vaig haver dit. No tenia cap intenció de continuar el viatge cap a Dresden, o enlloc més. Praga havia estat la meua destinació cobejada, i tenia la intenció d'aturar-me a Praga. Atesa l'actitud suspicax i amenaçadora d'aquest home, però, va semblar assenyat presentar-me com un desconegut passatger que al cap de poc hauria marxat de la ciutat i que no seria un problema. Ara vaig renyar-me per fals, car més tard, vaig pensar ominosament, probablement em causaria més maldecaps. Però què havia de fer-ne aquest home impertinent si jo em quedava a Praga o no? I, a més, què tenia a veure res de tot això amb la noia morta a la neu?

–Acosteu-vos –va dir l'home amb brusquedat– on us puguem veure clarament.

Vaig fer la volta a tres costats de la taula i vaig aturar-me davant la llar de foc. L'home em contemplà en silenci un moment llarg, inclinant el cap petit i polit en angle agut, com una merla que s'atura a mig brostejar amb una orella parada.

–Sabeu qui soc? –va preguntar l’home.

–No, senyor –vaig dir–, no ho sé.

Va alçar el cap i aixecà la barbeta enlaire.

–Soc en Felix Wenzel –va dir–. Alt majordom de sa majestat l’emperador Rodolf.

Ah!, vaig pensar, i el cor em mig fallà un batec. En Felix Wenzel, com sabia tothom, era un dels consellers més llestos, més astuts i més temuts de l’emperador. Jo estava tan impressionat com alarmat. En Felix Wenzel!

–Em sento honorat de conèixer-vos, senyor –vaig dir amb una reverència encarcarada. Fer reverències, no m’avergonyeix confessar-ho, és una cosa de què mai no he tingut la mida presa.

En Wenzel feu un somriure fred i es fregà les comissures de la boca amb un polze i un índex, produint un tènue so de frec en el rostoll canós que hi havia. Continuava contemplant-me amb aquella mirada brillant i dura.

–Expliqueu-nos per què heu donat mort a la jove –va dir.

El tronc de la llar espetegava i xiulava amb la llum de les flames llampant als pits nus d’una nimfa marina que s’inclinava des de la base d’un dels capfoguers. Durant un instant vaig quedar-me tan parat que no podia parlar. Aquesta era una idea que no se m’havia acudit ni tan sols de considerar: que m’acusessin de l’assassinat de la jove.

Vaig tornar a escurar-me la gola.

–Aneu errat, senyor –vaig dir–. Vaig trobar-la morta, estirada a terra. Hi havia estat estona, perquè tenia les extremitats rígides.

En Wenzel assentí, tot i que no fou més que una espurna d’impaciència, com si descartés un detall irrellevant i irritant.

–Mentiu, evidentment –va dir.

Ara l’home assegut a la cadira de davant del foc, que havia semblat que estava perdut en els seus pensaments i no ens feia cap cas, parlà tot d’una.

–Würzburg –va dir amb un gruny greu i fatigat, alçant el cap i tombant-lo per a donar-me una ullada–. Veniu de Würzburg, dieu?

–Això mateix, senyor –vaig respondre–. Würzburg és on he residit aquesta desena d’anys, i on tinc la feina, a la universitat. –Vaig adreçar-me a en Wenzel una altra vegada.– Si ho dubteu, hi ha persones allà, col·legues, professors, homes de ciència, que respondran per mi.

–Ui, i tant! –exclamà en Wenzel amb burla–. Els savis de Würzburg respondran per la cabra de la seva àvia!

Va girar cua i s’allunyà al seu racó en tenebra.

Abatut, ara vaig recordar la carta de recomanació del meu pare el bisbe: per què no havia pensat a endur-me-la quan els soldats em treien de la cambra de l’Elefant Blau? Podria haver-la tret ara i demostrar la meua identitat. Ximple desmemoriat com era, l’havia deixada sota el matalàs pudent de palla, on, en arribar a la fonda, l’havia amagada per seguretat.

L’home de la cadira encara tenia la mirada aixecada cap a mi. Tenia el cap gros i el front, alt i corbat; el nas, prominent, i molta barba. Tenia els ulls envoltats de pell flàccida, i inflamats.

–Era la meua filla –va dir amb una veu tan baixa que amb prou feines vaig sentir-li les paraules–. La que heu trobat. –Va exhalar un llarg sospir que es va anar esvaint.– Magdalena, es diu..., es deia. La meua filla.

Vaig assentir. Ja havia suposat que aquest devia ser el doctor Kroll de qui el sentinella gras havia parlat com el pare de la jove morta.

Ara en Wenzel se m’adreçà de nou des de les ombres.

–I el renegat, en Madek –va dir–, què sabeu d’ell?

El doctor Kroll, a la cadira, va tenir un sobresalt estrany, de sorpresa, va semblar, o fins i tot d’esglai, en sentir aquell nom. Va quedar-se mirant en Wenzel, després tornà a tombar-se cap al foc.

A la pregunta d’en Wenzel jo no podia oferir cap resposta. No coneixia cap Madek, papista, renegat ni de cap altra mena. De fet, no treia l’entrellat de res de tot això: la dona assassinada, aquests alts funcionaris, aquest interrogatori desconcertant i de malson.

Em sentia com un home que, sortint a cavall un vespre, s'hagués adormit a la sella, i ara s'hagués despertat i es trobés en un camí desconegut, en plena nit, perdut i confós.

En Wenzel tornà a acostar-se a la llum del foc, caminant lentament amb els ulls abaixats i les mans enllaçades darrere l'esquena, posant un peu esvelt davant de l'altre amb precisa atenció i cura, com si seguís una línia marcada, recta però invisible, a terra. Les seves sabatilles estaven fetes de cuir tou de vedell, amb fil de plata i fins i tot un bocí de cinta escarlata als traus. Un home vanitos, doncs, i no pas poc enamorat de si mateix. Fixa't bé en això, vaig dir-me: sempre és útil conèixer i guardar les debilitats d'un home.

Però si en Wenzel era presumit, també era perillós. Aquest era l'home que, quan no era més que un noi, havia ordenat, segons deien, l'assassinat dels seus dos germans en una disputa per les voluntats del seu pare.

En arribar a la llar de foc, en Wenzel s'aturà, aixecà el cap i m'examinà amb els ulls mig aclucats i el que podria haver estat la mirada calculadora d'un botxí.

—Us podria fer trencar al poltre —va començar—. Us podria fer cegar i llençar a la nit perquè marxéssiu a ensopegades a cercar el forat d'on hagueu sortit. Us podria fer qualsevol cosa, *Christian Stern*, com us feu dir.

Malgrat la duresa de les seves paraules, les havia pronunciades en un to suau, gairebé enjogassat, cortès i divertit.

Enllà de la seva espatlla, per entre els vidres romboïdals d'una finestra a l'altra banda de la sala, vaig veure el pampallugueig foccament agitat de la neu enduta pel vent. Des de lluny, als carrers de la ciutat, arribava dèbilment el crit planyívol del vigilant nocturn.

En Wenzel em contemplava amb els ulls empetitits.

—I doncs? —va fer—. Que no teniu res per dir?

—Puc dir, senyor —vaig respondre— que qui sigui que us penseu que soc, us equivoqueu. Soc un acadèmic de viatge, recentment de Würzburg. He arribat en aquesta ciutat aquest vespre, com us he

dit, i m'he allotjat a l'Elefant Blau a Kleinseite, o Malá Strana, com crec que s'anomena aquella part de la ciutat en la llengua txeca. En no poder dormir, i havent begut en excés, m'he allunyat de la fonda en la foscor i la neu, i m'he trobat sota la muralla del castell, i allà he ensopegat amb el cadàver de la malaurada filla d'aquest home...

–Aquest home –va dir en Wenzel, interrompent-me brusca-ment– és el doctor Ulrich Kroll, metge de la cort de sa majestat l'emperador. –Va fer una pausa, i tirà el cap enrere i em mirà amb intens menyspreu seguint l'aleta del nas.– Escolteu, home –va dir–, teniu cap idea de l'enormitat del crim que heu comès?

–Monsenyor majordom –vaig respondre pacientment–, no he comès cap crim. Si hagués assassinat la jove, hauria anat a alertar el sentinella de la porta i l'hauria dut on jeia el cos? Que potser no hauria corregut cap a la fonda i hauria arreplegat les meves pertinences i hauria desaparegut completament de la ciutat, en comptes de tornar a la cambra i al meu llit, on els soldats que heu enviat m'han descobert amb tanta facilitat? –Vaig fer una pausa.– Si sabéssiu res de mi, senyor –vaig dir–, sabríeu que puc ser qualsevol altra cosa, però no soc cap ximple.

Vaig adreçar-me a en Kroll, que, amb la barbata enfonsada de nou sobre el pit, contemplava llòbregament la llar de foc i el batec del cor blanc de les flames.

–Us juro, doctor –vaig dir– que no he vist la vostra filla viva. Feia molt que havia exhalat el darrer alè quan me l'he trobada. Jo podria haver fugit i deixar el cadàver a la neu, sol i desatès. Per força ha de ser una mostra de la meva innocència que no ho fes.

El tronc de la llar de foc va partir-se pel mig on les flames eren més fortes, i els extrems encesos de les dues meitats s'esfondraren en angle sobre el terra de pedra de la llar amb un ruixat d'espurnes que espetegaven. En Kroll, amb un múscul que li batia rítmicament a la mandíbula, observava les flames agitadaes que s'alçaven dels monyons cendrosos però tornaven a caure tan ràpidament com s'havien alçat.

–Sí –va dir amb la seva veu profunda, lenta, cansada–. Sí, sí.

En Wenzel va fer intenció de parlar de nou, però en Kroll va aixecar una mà, fent-li un gest perquè callés. Una de les parts trencades del tronc s'esfondrà encara més, i envià una altra erupció d'espurnes.

–Aquest no és l'home que ha assassinat la meva nena –va dir en Kroll–. No menteix. –Va tornar a mirar-me de gairell.– Ja estava freda, dieu?

–Sí, senyor –vaig respondre–. La seva agonia feia molt que havia acabat, i estava en pau.

Però just quan deia això vaig recordar com la jove m'havia tingut engrapat d'alguna manera, com si la seva mort no estigués acabada, com si alguna cosa del seu esperit encara fos allà per a ella, malgrat que estava glaçada i per sempre incapaç de bellugar-se.

En Kroll tornà a alçar la mà, aquesta vegada per a tapar-se els ulls.

–Sí –va dir tan pesadament i amb la mateixa rotunditat que abans–. Sí.

En Wenzel emeté un so impacient i va tombar-se, clavant estrebades a la gorgera de seda que duia al coll. Va mirar malhumorat al seu voltant, aquí i allà, com si convoqués d'altres persones invisibles fora de l'abast de la llum del foc per a ser testimonis de la ximpleria del moment.

El doctor Kroll va posar les mans tremolosament als braços entapissats de la cadira i s'alçà, hissant la càrrega feixuga de si mateix amb un esforç. En Wenzel, tombant-se cap a l'home afligit, va estendre una mà per a ajudar-lo, però de seguida va retirar-la, mirant per comprovar si jo havia vist el gest, i es tombà a un costat una altra vegada mossegant-se l'artell del polze. Havia vist que jo m'havia fixat en l'impuls amable i la retirada precipitada; havia vist que jo havia identificat un punt de debilitat, i no ho oblidaria.

–He d'anar a casa ara i descansar –va dir el doctor Kroll.

–Espereu-vos un moment –va dir en Wenzel–. Us faré dur el carruatge a la porta.

En Kroll va ignorar-lo, i en comptes d'això va enfocar la mirada envermellida cap a mi una vegada més.

–Marxeu d'aquí, i continueu el viatge –va dir–. Aneu a Dresden..., aneu on sigui. Praga no és lloc per a vós. –Va fer una llambregada en direcció a en Wenzel.– Aquí tot està empastifat i podrit.

Aleshores sortí pesadament amb la vora de la túnica fosca arrossegant-se per terra al darrere.